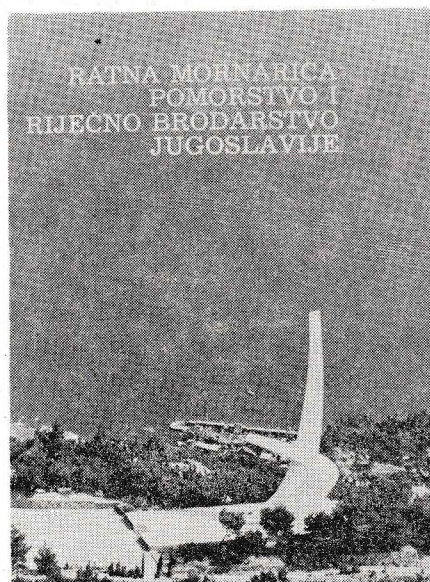

*Prva monografija
naše mornarice*

Povodom Titovih i naših jubileja i 35-godišnjice Ratne mornarice, pomorstva i rečnog brodarstva Jugoslavije, u izdanju Vojno-pomorske oblasti Split, izašla je iz štampe ilustrovana monografija RATNA MORNARICA, POMORSTVO I RIJEČNO BRODARSTVO JUGOSLAVIJE.

U prvom delu ove publikacije obrađena je *Ratna mornarica*, u drugom *Pomorstvo i riječno brodarstvo*, a u trećem *Ljepote Jadrana*. Ratnoj mornarici posvećen je najveći deo. Na preko 150 strana teksta sa 254 fotografije (većina u boji) prikazan je nastanak, razvoj i sadašnje stanje Ratne mornarice.

Na stranicama ove veoma uspele knjige posebno se zapaža stalna briga Vrhovnog komandanta druga Tita za razvoj i jačanje ovog vida naših oružanih snaga od osnivanja Ratne mornarice, kroz sve faze

njenog razvoja, pa do danas. Ratni razvoj dat je pod naslovom *Rođena u revoluciji*, gde posebno mesto zauzimaju četiri naredbe druga Tita. Na osnovu rezultata postignutih u borbama na moru, drug Tito Naredbom od 18. decembra 1942. godine određuje da se pri Štabu IV operativne zone Hrvatske formira *Sekcija za ratnu mornaricu*, koja je postala osnovni nosilac organizacije nove ratne mornarice stvarane u teškim borbama s neprijateljem. Sledeće godine, 18. oktobra, drug Tito naređuje da se formira Štab mornarice narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, pa partizanska Mornarica time praktično, postaje vid oružanih snaga jugoslovenske revolucije — Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije. Odluka Vrhovnog komandanta od 20. januara 1944. godine da se brani ostrvo Vis — omogućava Mornarici da dobije sigurnu bazu, a Vis kasnije postaje sedište Vrhovnog štaba i druga Tita. U poslednjoj ratnoj godini, 1. marta 1945. godine, naređenjem Vrhovnog komandanta Mornarica NOVJ preimenovana je u Jugoslovensku mornaricu.

Ocenjujući ulogu naše Mornarice u ratu, drug Tito je, pored ostalog, rekao:

»... Naša mlada Mornarica s ribarskim barkama i čamcima odigrala je neprocenjivu ulogu prilikom oslobođenja Jadrana od okupatora. Riječi o mornarima na drvenim čamcima ali s čeličnim srcima vjerno simboliziraju heroizam naše novostvorene Ratne mornarice...«

Privlače pažnju i brojni podnaslovi i međunaslovi u ovoj knjizi. Uz njih se nalaze misli druga Tita, koje su za sve pripadnike Mornarice i sve radne ljude u pomorstvu i rečnom brodarstvu uvek predstavljale ideju vodilju. Pod naslovom *Sve snažnija flota* obrađen je posleratni razvoj flotnih snaga. Obalska odbrana obrađena je pod naslovom *Rastu snage obalske obrane*, a teritorijalna odbrana kao veoma važna komponenta naše opštenarodne odbrane, pod naslovom *Svi brane more, obalu i otoke*.

Čitalac u ovoj knjizi može naći dovoljno informacija i o *Rečnoj ratnoj flotili* od njenog osnivanja pa do ovih dana. Školstvo u ratnoj mornarici ukratko je prikazano od prvih kurseva u toku narodnooslobodilačkog rata na moru pa do izrastanja u *mornarički školski centar* kojeg sa pravom nazivamo i *Mornarički univerzitet*. Instituti i zavodi u kojima su projektovani i održavani naši brodovi i plovna sredstva i u kojima se razvija intenzivan naučnoistraživački rad, dobili su takođe odgovarajuće mesto u ovoj publikaciji. Izdavačkoj delatnosti, počev od ratnih dana pa do sadašnjeg vremena, takođe

je dato mesto. Date su i kratke informacije sa odgovarajućim fotosima o zdravstvenoj zaštiti, kulturi, zabavi, Vojnom pomorskom muzeju, te fizičkoj kulturi, sportu i rekreaciji.

U drugom delu *Pomorstvo i rečno brodarstvo* obrađena je pomorska privreda. Neki podnaslovi podstiču radoznalost i pažnju — *Majstori brodogradnje*, *Svim morima svijeta*, *Sigurnost na moru*, *Most naše privrede sa svijetom*, *Školstvo u trgovačkoj mornarici*. Autori ove uspele monografije obuhvatili su ukratko i sve ono što je najvažnije u razvoju naše pomorske privrede. U tom delu rečno brodarstvo je dobilo posebno mesto.

Treći deo, kojim se knjiga i završava — *Ljepote Jadrana* — dat je uz veoma malo teksta, sa 12 fotografija u boji koje prikazuju samo mali deo našeg Jadrana.

Posebno mesto u knjizi zauzima deo pod naslovom *Putevima mira* u kojem se govori o ulozi ratne i trgovačke mornarice u realizaciji naše politike mira, Titovoj borbi za mir i nesvrstavanje, za ravnopravne odnose među narodima i državama. Od 1953. godine, kada je drug Tito posetio Veliku Britaniju, pa do Pete konferencije nesvrstanih u Kolombu 1976. godine, naš predsednik i Vrhovni komandant je na putu mira školskim brodom *Galeb* prešao 85.000 nautičkih milja (157.420 km) i na njemu boravio 478 dana.

Monografija na popularan način prezentira javnosti snage i sredstva naše Ratne mornarice. Izneti su podaci o našim udarnim pomorskim snagama i dati fotosi naših najnovijih brodova naoružanih raketama i opremljenih najsavremenijom elektronskom tehnikom. Tako snažan i sposoban, ovaj vid naših oružanih snaga zajedno sa kopnenom vojskom, ratnim vazduhoplovstvom i protivvazdušnom odbranom, te celokupnom teritorijalnom komponentom — spreman je odbraniti našu plavu granicu od svake agresije.

Tekst u knjizi je kratak, a stil jednostavan i jasan, tako da knjigu mogu s pažnjom i interesovanjem čitati i oni koji nisu bliži poznavaoци mora i naših mornara. Knjiga je štampana uporednim tekstom na tri jezika — hrvatskom, ruskom i engleskom.

Za svaku pohvalu je i preduzeće ČGP »DELO« iz Ljubljane, čiji su grafičari odštampali ovu knjigu i doprineli da ona bude na veoma visokom tehničkom nivou.

D. Avramović